

ВІДГУК
офіційного опонента – кандидата педагогічних наук
Полякової Ірини Вікторівни
на дисертаційну роботу Коркішко Артема Володимировича
„Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх
магістрів педагогіки вищої школи”,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Соціально-економічні перетворення в Україні та вибір європейського вектору розвитку вимагають суттєвих змін у системі вищої освіти, яка забезпечує формування людського капіталу, національної свідомості, інтелекту та духовної культури українського суспільства. За умов розширення міжкультурної комунікації в усіх галузях життєдіяльності людини зростає соціальне замовлення суспільства на підготовку висококваліфікованого викладача закладів вищої освіти, що стане запорукою якісного кадрового забезпечення системи вищої освіти України. У сучасних умовах викладач вищої школи є головним суб'єктом реформування та інноваційного розвитку вищої освіти. З огляду на це формування в умовах магістратури професійного іміджу майбутніх викладачів вищої школи, спрямованого на забезпечення ефективності освітнього процесу у вишах, набуває значної актуальності. Відповідно, існує нагальна необхідність теоретичного переосмислення й якісного оновлення системи підготовки студентів, які навчаються за спеціальністю 011 Науки про освіту (Освітні, педагогічні науки).

Актуальність, педагогічна доцільність дослідження А. В. Коркішка підвищується й необхідністю розв'язання існуючих у системі освіти суперечностей, які визначено здобувачем, зокрема між: об'єктивною потребою суспільства у висококваліфікованих фахівцях і реальним станом фахової підготовки в закладах вищої освіти; можливостями теорії і практики вітчизняної системи освіти ефективно розв'язувати проблеми формування професійного іміджу та недостатнім рівнем практичної готовності випускників до використання фахових знань у професійній діяльності;

необхідністю підвищення результативності іміджологічної підготовки майбутнього магістра педагогіки вищої школи в навчальній і позанавчальній діяльності та нерозробленістю педагогічних умов її ефективної реалізації в закладах вищої освіти.

Отже, актуальність представленого дослідження знаходиться в контексті подолання й розв'язання визначених суперечностей, реалізації суспільних, науково-теоретичних і практичних потреб у розробці й експериментальній перевірці педагогічних умов, що забезпечують формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи. У світлі сказаного, проблема, яку взявся науково вирішувати дисертант, вбачається гострою, своєчасною, необхідною і доцільною.

Слід зауважити, що в дисертації у відповідності з вимогами переконливо обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено мету та завдання, конкретизовано об'єкт, предмет і методи дослідження, презентовано наукову новизну та практичну цінність. Отже, визначення основних позицій дисертації дає системне уявлення про обраний аспект роботи, її теоретичні та експериментальні засади, окреслює структуру та логіку роботи, що представляє собою повний дослідницький цикл.

Наукові положення, висновки та результати базуються на ґрунтовному аналізі досліджень науковців стосовно методологічних засад сучасної філософії освіти, концептуальних ідей професійної освіти, сучасних дидактичних ідей вдосконалення змісту, методів і форм навчання майбутніх магістрів педагогіки вищої школи.

Обґрунтованість наукових результатів роботи забезпечено шляхом ретельного добору методів дослідження. Справляє позитивне враження грамотне використання як теоретичних методів дослідження (аналіз і синтез, систематизація, порівняння, узагальнення, контент-аналіз нормативно-правових документів, навчальних планів, програм підготовки для усвідомлення наявної системи професійної підготовки майбутніх магістрів ПВШ в Україні та визначення шляхів її вдосконалення, проектування й

моделювання для визначення логіки дослідження та розробки педагогічної моделі формування професійного іміджу майбутніх магістрів ПВШ тощо), емпіричних – діагностичні (анкетування, бесіди, інтерв'ювання, тестування, вивчення продуктів навчально-пізнавальної діяльності магістрів), обсерваційні (пряме й опосередковане педагогічне спостереження, рефлексія власної діяльності) для виявлення рівня сформованості в майбутніх магістрів професійного іміджу, констатувальний, формувальний і контрольний етапи педагогічного експерименту для перевірки ефективності педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи та методи математичної статистики. Використані методи взаємодоповнювали один одного, уможливаючи комплексне пізнання предмета дослідження. Зміст роботи та аналіз основних положень дисертації підтверджує досягнення мети та вирішення завдань дослідження. Викликає схвалення широка апробація результатів дослідження на міжнародних, всеукраїнських, міжвузівських науково-практичних конференціях.

Загалом структура дисертації відповідає ustalеним вимогам до цього виду наукових праць. Робота, загальний обсяг якої становить 350 сторінок, із яких 203 сторінки основного тексту, складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі чітко обґрунтовано актуальність проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка корелює з темою та конкретизується в завданнях, окреслено об'єкт і предмет дослідження. Логічно схарактеризовано систему використаних у роботі методів дослідження. Заслуговує на увагу наукова новизна та практична значущість роботи. Наведено дані про апробацію та впровадження результатів дослідження, публікації, структуру та обсяг дисертації.

У представленому дисертаційному дослідженні А. В. Коркішка здійснено аналіз історико-педагогічної та наукової літератури та уточнено генезу категорії „імідж”. Зазначено, що „імідж” має свою історію

виникнення, він постає як певний елемент культури суспільства, невід'ємний складник, що характеризував особистість педагога, відображав суспільні уявлення про взаємодію людей та вплив на їхнє життя.

Заслуговує на увагу визначення поняття „професійний імідж майбутнього магістра педагогіки вищої школи”, яке трактується автором як цілеспрямовано сформований образ, який цілком відповідає специфіці майбутньої професії, залежить від особистісних і професійних якостей, усвідомлено створюваний із метою досягнення професіоналізму, педагогічної майстерності та кар'єрного росту, спираючись при цьому на отриману спеціальну підготовку в закладі вищої освіти та на власний практичний досвід.

Одним із важливих показників наукової новизни проведеного дослідження є розроблена структура професійного іміджу майбутнього магістра ПВШ, складовими якої є: структурні компоненти (особистісний – із погляду самого майбутнього магістра (яким він прагне представити себе студентам, що хоче про себе заявити суспільству) та фаховий – із погляду вимог до викладача з боку держави та суспільства (яким вони уявляють педагога як просвітителя та носія освітнього досвіду), які включають: зовнішній (габітарний), внутрішній (внутрішня філософія), імідж-символіку, імідж-легенду, середовищний, індивідуально-особистісні якості, що визначають імідж, особистісний, вербальний, невербальний (кінетичний), продуктивний іміджі) та змістовні компоненти (стимулювальний, інтелектуальний, поведінковий, аналітико-результативний).

Доцільно визначити, що в дисертації системно проаналізовано стан формування професійного іміджу майбутніх магістрів ПВШ, розроблено систему оцінки сформованості професійного іміджу у вигляді критеріїв – (мотиваційно-ціннісного, когнітивного, операційно-діяльнісного та оцінно-рефлексивного), показників його визначення, методів і засобів діагностики (методики, анкети, питальники, техніки спостережень). Відповідно до критеріїв, визначено рівні їх сформованості (високий, середній, низький), розкрито їхнє змістовне наповнення.

Найбільш суттєвими результатами дисертаційної роботи, що містять новизну, вважаємо теоретично обґрунтовані та експериментально перевірені педагогічні умови, а також педагогічна модель, головна мета якої: підготовка майбутніх магістрів педагогіки вищої школи з високим рівнем сформованості професійного іміджу.

Необхідно відзначити високе практичне значення дослідження, яке виявляється в переведенні теоретичних наробок на рівень конкретних методичних матеріалів. Розроблені та експериментально апробовані автором: навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни „Педагогічна майстерність та імідж викладача вищої школи” та створено методичні матеріали для проведення семінарських і практичних занять, підготовлено завдання для самостійної роботи студентів та інструктивні матеріали щодо їх виконання; навчально-методичне забезпечення наукового гуртка „Імідж сучасного педагога – формула успіху”; тематичний план і програму семінару „Імідж сучасного педагога” для педагогічних кадрів із використанням майстер-класів, імідж-тренінгів, практикумів, рольових і ділових ігор, презентацій тощо; підібрано та адаптовано пакет діагностичних матеріалів для визначення рівня сформованості професійного іміджу в майбутніх магістрів педагогіки вищої школи.

Пропозиціям, розробкам і висновкам, які представлені в дисертації властива повнота та логічність викладу, достатній рівень обґрунтованості й достовірності.

Викладення основного матеріалу доповнюється змістовними додатками. Зокрема, наведені в них діагностичні методики мають велике практичне значення і можуть бути покладені в основу проведення моніторингу стану сформованості професійного іміджу майбутніх магістрів.

Репрезентативною й достатньою є джерельна база дисертаційної роботи (456 найменування, із них 8 іноземною мовою), яка включає матеріали сучасних підручників і посібників із філософії, історії вітчизняної педагогіки, педагогіки, психології, соціальної педагогіки, дисертацій та

авторефератів, збірників наукових праць, монографій, що створило передумови для системного міждисциплінарного висвітлення теми.

Основні положення та результати дослідження висвітлено в 18 одноосібних наукових працях автора, із них: 7 – у фахових виданнях України (5 – Index Copernicus), 1 – у зарубіжному виданні, 8 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій, 2 – в інших наукових виданнях. Публікації висвітлюють основні наукові положення дисертації, зокрема ті, які автор виносить на захист. Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім.

Вважаємо, що наукові положення та висновки, подані в роботі, мають необхідний рівень достовірності, що забезпечується значним обсягом теоретичного матеріалу, орієнтованого на запити системи вищої освіти. Дослідження добре продумане та структуроване, показано впровадження запропонованих нових ідей, досить повним є аналіз джерел, нормативних документів, практичного досвіду. Робота написана науковим стилем, її оформлення відповідає наявним стандартам, у тексті роботи зроблено необхідні посилання на цитовані джерела.

Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

У цілому позитивно оцінюючи наукове дослідження А. В. Коркішка, вважаємо за потрібне висловити певні побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. У підрозділі 1.2 розглянуто професійний імідж майбутніх магістрів педагогіки вищої школи. На наш погляд, знову здійснений на с. 96 (підрозділ 1.3) аналіз досліджень є недоречним.

2. У підрозділі 1.2 автор наводить існуючі підходи до визначення типології та функцій іміджу (с. 79-83), власну класифікацію функцій іміджу магістра педагогіки вищої школи (стор. 83-85). Вважаємо, що доцільно було б подати вказаний матеріал у вигляді таблиць або блок-схем.

3. На наш погляд, текст підрозділу 1.3 дещо переобтяжений описом ролі вузівських бібліотек в організації навчально-виховного процесу (с. 106-107), наявної літератури з іміджології (Додаток Е.1, Е.2).

4. У дисертації на с. 168-174 (підрозділ 2.2) розглянуто педагогічну модель формування професійного іміджу майбутніх магістрів ПВШ, яка складає основу формувального експерименту. На жаль, в авторефераті ніяких коментарів із цього приводу немає.

5. Із нашої точки зору, дисертація додала б змістовності, якби автор, реалізуючи третю педагогічну умову „активізація ціннісного, когнітивного та поведінкового компонентів діяльності викладачів щодо формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи”, схарактеризував і упровадив у зміст формувального експерименту методи та прийоми роботи досвідчених викладачів (збагачених досвідом з іміджології) із викладачами-початківцями (образ, який склався під час іміджевих технологій із нуля).

Однак висвітлені зауваження та побажання не знижують загальної цінності дослідження та не впливають на його загальну позитивну оцінку.

Отже, дисертація „Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи” є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає пп. 9, 11, 12, 13 „Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор – Коркішко Артем Володимирович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент
кандидат педагогічних наук,
директор Харківського коледжу
КЗ „ХГПА” ХОР

Підпис *Полякова*
Засвідчую
Начальник відділу кадрів
« 20 » _____ 20 _____ рік

І.В.Полякова